

Høringsuttalelse fra FAU Ness Oppvekstsenter - skole

«Vurdering av skolestruktur og ny forskrift til skolekretsgrenser i Verdal kommune»

Vi er stolte av, og vi setter stor pris på skolen og bygda vår. På samholdet og tilhørighetsfølelsen vi har til denne bygda. På samme måte, som vi gjennom denne prosessen har lært, at de andre bygdene i kommunen vår også gjør.

Vi nyter godt av god dugnadsånd på flere områder. Skolens uteområde er betydelig oppgradert og påkostet sist år, som en følge av denne dugnadsånden. Med sterke ildsjeler i spissen. Hele bygda var involvert i denne prosessen; foreldre, lag og foreninger uttalte seg og bidro økonomisk, barna ble hørt og fikk det uteområdet de ønsket seg. Denne prosessen er enda ikke over, barna venter enda på at det siste skal komme på plass. På en skole som skulle få leve videre, var siste lovnader fra Verdals politikere. Tilfeldigvis avbildet i Ness oppvekstsenter sine lokaler i Innherred.

Nå har dette forandret seg. Det blir fristende å gjenta det en av våre sambygdinger sa på Ness sitt folkemøte i vinter, da de samme politikerne argumenterte med det som sto i partiprogrammet; «Det føles litt som å tegne en forsikring – vi leser det som står med stor skrift, i dette tilfellet i media – for så å erfare at vi føler oss lurte når vi leser det som står med små skrift, i dette tilfellet partiprogrammet. Det som dere vet at folk vil høre, blir flagget høyt i media. Vi føler oss lurte!».

Lag og foreninger lever i beste velgående i bygda vår. Idrettslaget har godt organiserte og varierte aktiviteter for alle barna, gjennom de ulike årstidene. Også barn fra andre bygder kommer for å delta på idrettslaget vårt sine aktiviteter. Mange av barna/ungdommene våre i Ness, er selv med og bidrar som trenere i ulike aktiviteter. Det fremmer mestring, læring og utvikling! Det fremmer fysisk aktivitet for barna i bygda; fra de er små kan de springe ned til skolen og delta på for eksempel friidrett sammen med andre barn, ungdommer og voksne som organiserer dette! Her møtes også mange voksne, foreldre som besteforeldre, over en kopp kaffe sammen med «resten av bygda»! Vi har mange gode opplevelser sammen på de ulike aktivitetene som idrettslaget arrangerer. Flere av dem på tvers av alder hos barna, med de fordelene det bærer med seg. Alle kjenner alle i ei lita bygd. Idrettslaget låner lokaler av skolen for å drive noen av aktivitetene sine, og er avhengige av det. Nå er det ikke sikkert at det blir mulig lengre dersom skolen legges ned. Idrettslaget i Ness har som mål at ALLE skal kunne delta, det er billig å være fysisk aktiv sammen med andre i bygda. Kontingenten er en brøkdel av hva andre, større idrettslag opererer med. Utgiftene til transport er minimale eller ikke tilstede. Det er inkluderende, og viktig for de som har minst.

Bygdalaget har også ulike arrangement gjennom året, både for små og store. Saniteten likedan. Heimly, forsamlingshuset vårt, er også pusset opp for betydelige summer og med utallige dugnadstimer den senere tiden. Dette er også prosjekt som er i videre utvikling, vi ruster opp bygda vår – i motsetning til politikerne våre.

Vi setter pris på den tryggheten det gir barna våre å gå en liten skole. Vi ser en uvurderlig verdi av et lite oppvekstsenter. Barna våre får bli kjent med både lærere og større elever allerede før de begynner på skolen, med barnehage i samme lokaler og uteområder side om side. Barnehage og skole har flere felles arrangement både i skole- og barnehagetid, og på kveldstid. Eksempler på dette er Nissegrøt og hyggekvelder for hele skolen, med søsken,

foreldre og besteforeldre. Dette skaper trygghet, samhörighet og fellesskap. Det er trygt å være førsteklasing, og fokus får være på læring i større grad enn om at alt er nytt og mindre trygt. Og som vi leser i media blir kravene til 1. klassinger stadig større i forhold til da de begynte med skole for 6-åringer, da fokus skulle være på lek, trygging og å «lære seg å gå på skole». Og videre; hva skjer med barnehagen vår når skolen legges ned?

Vi setter pris på uteskole i skogen hver onsdag i 1. og 2. klasse, og «Gården som pedagogisk ressurs» videre i 3. og 4. Barna får verdifull læring utenfor klasserommet, kunnskap som ikke kan læres på samme måte i et klasserom! De får være med på matproduksjon fra såing til høsting. Skolen og gården har vunnet priser for dette arbeidet. På mellomtrinn har elevene egen bedrift; elevbedriften «Full Fræs», som også er unikt i skolesammenheng i Verdal. Elevbedriften har fått flere priser på UngBiz gjennom årene, og senest nå i år.

Vi setter pris på at lærerne våre har gode muligheter til å se hva som skjer i miljøet på skolen, det blir gjennomiktig og trygt på små skoler! Lærerne som har inspeksjon er aldri langt unna. Det blir lettere å avdekke mobbing, og å sette inn tiltak på et tidlig tidspunkt. Og vi setter stor pris på at lærerne våre har kapasitet til å kjenne og bli oppriktig glade i hvert enkelt av barna våre – og kjenne oss foreldre.

Vi setter pris på at barna våre får lære å bli sosialt flinke og rause på en liten skole; å tolerere hverandre, å være sammen på tvers av alder og kjønn. Vi ser verdien av å flytte til en større skole når barna når ungdomsskolealder; men synes tryggheten et lite oppvekstsenter skaper, danner et viktig grunnlag i småskolen. Trygg som små – trygg senere i livet.

Fra mange steder i Ness, ser vi lys fra flere bygder rundt omkring på flere hold, og vi ser også lysene fra sentrum. Lys i husene fra flere bygder i kommunen setter vi også pris på. Ønsker vi lys i bygdene rundt omkring i Verdal videre? Dette handler om et verdivalg!

Politikere har mye makt. Vi er kritiske til at dere kan *bestemme* at vi i Ness ikke har det bra nok, at det eneste som er godt nok, er TEK 10. Det er vanskelig å akseptere, når barna, foreldre og lærere synes at vi har det godt nok – og bedre enn godt nok.

Vi leser at store enheter har mer «robuste» fagmiljø. Det kan vi delvis forstå, men vi er absolutt overbeviste om at fagmiljøet er mer enn godt nok også på skolen vår! Vi ville aldri nøye oss med noe som bare er *godt nok* for barna våre! Gjennom lang tid har deres ansatte i skolen vist oss foreldre, at de er sterke utøvere av sitt fag. Forskning viser blant annet at det ikke er noen pedagogiske grunner til å legge ned småskoler. Det henvises ikke her til noen spesifikk forskning, da en kan finne mange ulike resultater, alt etter hva man leter etter. Og det er noe av poenget, det finnes ingen entydige resultater på at store skoler er bedre enn små, eller motsatt, pedagogisk sett. Det som imidlertid vises til i forskning, er at vilkårene for sosial læring er bedre på små skoler, og det beskrives å ha en sammenheng med bredere kontaktflate og samhandling på tvers av alder og kjønn.

Verdal kommune er en stor jordbrukskommune, et stort «matfat». Gårder og jordbruk er mest forbundet med bygdene våre – vil vi ta vare på dette og føre det videre? Vil vi at barna våre skal synes det er attraktivt å bo på bygda og ta over dette ansvaret etter oss? Vi må sørge for at det blir et godt alternativ for dem også i generasjonene som kommer! Igjen; bygge bygdene våre opp, ikke ned!

Garnes var i første omgang ikke med i strukturendringene, da de viste økte elevtall. På folkemøtet i Ness i vinter, bekreftet politikerne på spørsmål fra salen, at dette var uventet, og at det avvek fra deres prognoser. Det uten at kommunen hadde gjort noe for å bidra til økt bosetting. Rekrutteringen i Garnes er fortsatt god, barnehagen er full, barna må gå i barnehager utenom bygda. Kan det være mulig at dette skjer også andre steder? Kan elevtallet øke, på tross av at kommunen sine egne prognoser viser noe annet? Og hvis kommunen i tillegg legger til rette for økt bosetting i bygdene? Vi vet at ledende politiske partier argumenterer for at de gjør nettopp det, men det er vi uenige i!

Bygda vår, som flere, er nedprioritert over mange, mange år. Vi har kjempet for å bli prioritert med gangvei gjennom flere tiår. Vi bor langs en farlig trafikkert vei. Kommunen har nylig tillatt ytterligere økning i kalktransport. Uten å hjelpe oss med noen form for utbedringer på vei, støyskjerming eller gangvei. Det er det motsatte av å prioritere og oppfordre til bosetting på bygda.

Tomtene som har vært planlagt i flere tiår (?), er også nedprioritert fra kommunenes side. Og når det blir aktuelt, så er de noen av Verdals dyreste tomter for salg. Det er ikke et redelig forsøk på befolke bygdene våre. Det er det motsatte, og det kan føles som et hån mot oss som bor her. Fokuser på tilflytning til HELE kommunen, gjør HELE Verdal attraktivt, bygg som sentrum! Oppvekstsektoren er i likhet med helsesektoren en stor del av det å satse på tilflytning. Se skole og eldreomsorg i sammenheng, ikke sett de opp mot hverandre.

Et annet aspekt knyttet til boliger, er boligpriser. Mange familier har kjøpt hus i Ness, nettopp for at vi har skole og barnehage her, i tillegg til levende lag og foreninger. Vi som har satsset på det livet vi ønsker oss på bygda, og lagt ned både tid og penger på hjemmene våre, vil tape mye penger når boligprisene faller betydelig som følge av skolenedleggelse. Politikere har i prosessen med skolestruktur gjentatte ganger uttalt, at trenden med nedgang i befolkning på bygdene, og dermed elevtall, er noe vi bare må forholde oss til, noe vi ikke kan gjøre noe med. Vi er uenige! Ingen hus står tomme i bygda vår, det er allerede attraktivt! Og angående elevtall i bygda vår; vi står overfor et generasjonsskifte i Ness, og trenden har alltid vært at småbarnsfamilier etablerer seg her. Alle vil ikke bo i sentrum! For noen år tilbake var elevtallet ved Ness oppvekstsenter 41 elever. Nå har vi passert 60 igjen. Med kommunen sin hjelp videre kan vi være i videre vekst! Det er kommunen sitt ansvar å bidra sammen med oss!

Det er provoserende at dere, politikerne våre, har nedprioritert bygda vår over mange tiår – og nå bruker antall innbyggere/elever som et argument imot oss for å kunne legge ned skolen vår!

Og en eventuell skolenedleggelse kan ikke sees som en oppfordring til barnefamilier om å bli boende på bygda! Vet vi da at de som eventuelt kommer til å flytte på seg, blir boende i Verdal? Vi ønsker flest mulig innbyggere i kommunen vår, gi et tilbud til alle! Også til oss som ønsker å bo i bygdene våre, og opprettholde og styrke disse. Ønsker Verdal å ha mennesker boende i distriktene? Kan vi gå utenom trenden med sentralisering, og være stolte av å ikke gjøre som alle andre gjør? Ta vare på kulturarven vår! Vi kan gå for andre verdier enn sentralisering, vi kan satse på levende bygder! Vi forstår at det ikke er enkelt, men vi er mer enn villige til å ta den kampen, og håper at dere, politikere, kan ta den sammen med oss! Dere må gi et tydelig signal på hva kommunen vil stå for! Igjen; dette handler om verdivalg.

I prosessen som har pågått, har kommunen argumentert med en bedre skole for ALLE. Vi stiller spørsmål til om nedleggelse vil føre frem mot dette målet. Vi er ikke først og fremst bekymret for kvaliteten på de eventuelt nye skolene. Men for mange vil dette føre til lengre skolevei. Mer av fritiden til barna vil gå med til frakt til og fra skolen. I en hverdag som allerede er hektisk, hvor de små «pusterommene» er viktige for barna våre. Og hva med de «svakeste» barna? Hvordan kan en lang skolevei utarte seg for utrygge barn, barn som blir mobbet? Det kan bli lange turer hjem uten noen form av tilsyn fra voksne – foruten sjåføren, som ikke kan ha fokus på barna. Ulike sykdomstilstander og andre spesielle behov kan også være utfordrende. Vi mener *ikke* at summen av hele bildet vil føre til en bedre (skole) hverdag for ALLE! I tillegg vil slike økte avstander føre til økt privatskyss til fritidsaktiviteter – og kanskje ekskludere enkelte da det blir mindre tilgjengelig, som beskrevet i et tidligere avsnitt. Og da er det nok en gang de «svakeste» det går utover!

Vi savner en felles visjon og mål for oppveksten i kommunen. Skole- og barnehagestruktur hører sammen, og vi ønsker at dere behandler dette som en helhet. Nå er det kun penger og budsjett som teller i prosessen, som for øvrig oppleves som uryddig og et hastverksarbeid med «alternative fakta» og lite tillitsvekkende tallgrunnlag. Den økonomiske gevinsten av eventuelle skolenedleggelse er også for lite utredet og dokumentert. Bruk eksterne aktører og utred konsekvensene av det dere er i ferd med å gjøre over en lengre periode. Og ikke konsekvenser bare for Verdal kommune, men også for fylkeskommunen og samfunnet for øvrig. Det kan skape tillit og forståelse hos innbyggerne! Vi er klar over at en ressursgruppe har utredet noe, men disse er ikke de riktige til å ta disse vurderingene alene! Vi ønsker en objektiv vurdering av samfunnsmessige perspektiv og konsekvenser. Det dere er i ferd med å gjøre, er irreversibelt! Kommunene må tenke langsiktig, og ikke nok en gang hive seg ut i millionprosjekt som ikke er grundig gjennomtenkt og utredet! Administrative stillinger knyttet til oppvekstsektoren i kommunen bør også vurderes og tas med i regnestykkene.

Ellers er vi også bekymret for og nysgjerrige på hvilke, eller *om* kommunen har noen planer for skolebyggene etter nedleggelsene dere vil gjennomføre. Kommunen står fortsatt ansvarlig for byggene, og det er en stor byggmasse det er snakk om.

Vi er redde for at avgjørelsen allerede er tatt rundt skolestruktur. Det er signalene vi føler de rådende politikerne har gitt oss. Vis oss at dere tar deres innbyggere på alvor og hør på distriktene sine tilbakemeldinger til dere! Det hersker liten tvil om hva distriktene mener! La oss beholde dagens skolestruktur! Eller vis oss i det minste respekten med å gjøre grundigere utredninger før dere tar avgjørelsen. Verdien i bygdene våre er uvurderlig for oss! La dette bli noe mer enn *bare* en skolestruktursak – la det bli en sak om hvilke *verdier* vi skal velge i Verdal – hvilket *samfunn* vi vil ha!

FAU

Ness Oppvekstsenter/skole

april 2017